

СОДРЖИНА НА ЗАКОН ЗА ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ МАТЕРИИ ВО ПАТНИОТ И ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

I. Општи одредби

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и начинот на вршење на превоз на опасни материји во внатрешниот и меѓународниот патен и железнички сообраќај, условите кои треба да ги исполнуват амбалажата и превозните средства, должностите на лицата што учествуваат во превозот на опасни материји, назначување на советник за безбедност, оспособување на лицата што учествуваат во превозот на опасни материји, надлежностите на државните органи и надзор над спроведување на законот.

Член 2

Одредбите од овој закон не се однесуваат на превозот на опасните материји, со превозните средства на Армијата на Република Македонија.

Одредбите од овој закон не се однесуваат на погонското гориво во резервоарот на превозното средство, како и на другите опасни материји што служат за превозното средство, сместени во за тоа определени садови хомологациски одобрени и кои претставуваат целина со превозното средство.

Член 3

За превоз на опасни материји освен овој закон, се применуваат и одредбите од :

1. Европската спогодба за меѓународниот патен превоз на опасни матери (ADR) и
2. Конвенцијата за меѓународни железнички превози (COTIF), чиј составен дел е правилникот за меѓународниот превоз на опасни материји во железничкиот сообраќај (RID).

1.1 Значење на изразите

Член 4

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следното значење:

1. „**возило**“ е секое превозно средство предвидено со прописите од членот 3 на овој закон (моторно возило, железнички вагон и др.);
2. „**опасни материји**“ се супстанции или артикли за кои превозот е забранет или одобрен само под одредени околности во согласност со прописите од членот 3 на овој закон.
3. „**подготвување на материите**“ подразбира пакување, обележување и оформување на потребната документација за превоз на опасната материја;
4. „**EX/II**“ е ознака за превозните средства наменети за превоз на опасни материји од класа 1;
5. „**EX/III**“ е ознака за превозните средства наменети за превоз на опасни материји од класа 1, за кои се поставуваат построги критериуми од превозните средства означени со ознаката EX/II;
6. „**FL**“ е ознака за превозните средства наменети за превоз на течности чија температура на палење е под 61⁰C (со исклучок на дизел гориво кое одговара

на нормите EN 590:1993, гасно масло и лесно масло за горење со индентификационен број UN 1202, со точка на палење како е одредено со нормите EN 590:1993) или запаливи гасови во контејнерски резервоари, преносни резервоари или контејнери со волумен поголем од 3 m³, прицврстени или доградени резервоари поголеми од 1 m³ или батериски возила со волумен на садовите поголем од 1 m³, кои се наменети за превоз на запаливи гасови;

7. „ОХ“ е ознака за превозните средства наменети за превоз на водороден пероксид или водороден пероксид стабилизирани и растворени во вода со повеќе од 60% водороден пероксид (класа 5.1, УН бр. 2015) и тоа во контејнерски резервоари или преносни резервоари со волумен поголем од 3 m³, како и во фиксни или доградени резервоари со волумен поголем од 1 m³;
 8. „АТ“ е ознака за превозните средства наменети за превоз во контејнерски резервоари, преносни резервоари или MEGC-контејнери чиј волумен е поголем од 3 m³, во фиксни или доградени резервоари со волумен поголем од 1 m³ или во батериски возила со волумен на садовите поголем од 1 m³, а не припаѓаат во тип на возила FL.
 9. „ЕН“ е ознака за Европски стандарди.
 10. „Контејнер“ е транспортна направа со цврста конструкција која може повеќекратно да се користи за превоз на стоки.
 11. „УН број“ е четвороцифрен број одреден од Обединетите Нации за индентификација на опасните материи.
 12. „Амбалажа“ претставува сад заедно со други компоненти или материјали потребни за садот да ја извршува својата функција на чување на опасната материја во него;
- Другите поими употребени во овој закон го имаат истото значење како во прописите од членот 3 на овој закон.

1.2 Опасни материи

Член 5

Опасните материи врз основа на своите карактеристики се делат на класи и тоа:

- Класа 1- Експлозивни материи и предмети;
- Класа 2 - Гасови;
- Класа 3 - Запалливи течности;
- Класа 4.1. - Запалливи цврсти материи;
- Класа 4.2. - Самозапалливи материи;
- Класа 4.3. - Материи што во допир со водата развиваат запалливи гасови;
- Класа 5.1. - Оксидирачки материи;
- Класа 5.2. - Органски пероксиди;
- Класа 6.1. - Отрови;
- Класа 6.2. - Заразни материи;
- Класа 7 - Радиоактивни материи;
- Класа 8 - Корозивни (нагризувачки) материи;
- Класа 9 - Други опасни материи и предмети.

Експлозивни материи, предмети полнети со експлозивни материи, средства за палење, огнометни предмети и други предмети (во натамошниот текст: експлозивни материи) се цврсти и течни материи што имаат особина, под погодно надворешно дејство (удар, триење или топлина), со експлозивно хемиско разложување да ослободуваат енергија во форма на топлина или гасови.

Збиени гасови, гасови претворени во течност и гасови растворени под притисок, смеси на еден или повеќе гасови со една или повеќе други материи, предмети полнети со гас и аеросоли (во натамошниот текст: гасови) се материи кои на 50⁰ С имаат притисок на пареа повисок од 300 kPa (3 бари) или се во потполно гасовита состојба на температура од 20⁰ С при стандарден притисок од 101,3 kPa.

Запалливи течности се течности или смеси, од течности кои на температура од 50⁰ С имаат притисок на пареа понизок од 300 kPa (3 бари), а температура на палење пониска од 61⁰ С.

Запалливи цврсти материи се материи, кои кога се во сува состојба можат лесно да се запалат во допир со пламен или искра, но не се самозапалливи.

Самозапалливи материи се материи, кои се палат во допир со воздух без посредство на други материи.

Материи кои со допир на водата развиваат запални гасови, се оние материи кај кои гасовите што се развиваат при допир со вода, се палат во допир со пламен или искра.

Оксидирачки материи се материи, кои со разложување ослободуваат кислород и притоа можат да предизвикаат запалување на други материи или производи.

Органски пероксиди се органски материи, кои може да се сметаат како деривати на водороден пероксид при што едниот или двата водородни атоми се заменети со органски радикали.

Отрови се материи, кои внесени во организмот или во допир со организмот, можат да го загрозат животот или здравјето на луѓето или животните.

Заразни материи се материи, кои содржат или се сомнева дека содржат патогени елементи. Патогените елементи се дефинираат како микроорганизми (бактерии, вируси, паразити, габи) и други агенси кои можат да предизвикаат заразни заболувања кај луѓето или животните.

Радиоактивна материја е материја која содржи радионуклеиди каде што вредностите на специфичната активност и вкупната активност во пратката ги надминуваат граничните вредности дефинирани во главите 2.2.7.7.2.1 до 2.2.7.7.2.6. од АДР и РИД

Корозивни (нагризувачки) материи се материи кои во допир со други материи и со живи организми предизвикуваат нивно оштетување или уништување, кои во допир со вода формираат корозивни течности и материи кои во контакт со влагата од воздухот формираат корозивни пареи.

Други опасни материи се материи, кои за време на превозот претставуваат опасност, а кои не можат да се распоредат во класите на опасни материи од 1 до 8 од став 1 на овој член (азбест, сув мраз, магнетни материјали и сл.).

Како опасни материи се сметаат и суровините од кои се произведуваат опасните материи и отпадоците, ако ги имаат карактеристиките на тие материи.

Член 6

Новооткриените опасни материи можат да се превезуваат ако ги исполнуваат условите што претходно врз основа на научно испитување, се утврдени како услови кои даваат полна сигурност при нивниот превоз.

1.3 Осигурување на опасните материи

Член 7

Носителот на правото на располагање односно сопственикот е должен да ја осигури опасната материја за случај на штета причинета на трети лица поради смрт, повреда на телото или здравјето, оштетување или уништување на предмети или

одговорност за штети предизвикани врз животната средина и природата, во текот на превозот.

Одредбата на ставот 1 на овој член не се применува на малите количества опасни материји од членот 51 став 2 и од членот 64 став 6 на овој закон

II. Услови за вршење на превоз на опасни материји

1. Амбалажа

1.1 Дозволена амбалажа

Член 8

Амбалажата во која се превезуваат опасните материји мора да ги исполнува барањата на прописите од членот 3 на овој закон.

Амбалажата во која се превезуваат опасните материји мора да биде затворена и непропустлива, така што при превозот да го спречува секое губење или истурање на содржината.

Опасната материја не смее да го нагризува материјалот од кој е изработена амбалажата или затворачите, ниту со нив да создава штетни или опасни соединенија.

Член 9

Ако опасните материји се превезуваат во садови од кршлив материјал или од неотпорна пластична маса, садовите мораат да се сместат во заштитна амбалажа и да се обезбедат со материјал за пополнување на празниот простор, заради спречување на кршење на садот при нормални услови на превозот.

Материјалот за пополнување на празниот простор мора да биде приспособен кон природата на опасната материја, а особено мора да биде подобен да ја впиетечната опасна материја или течноста што може да ја лачи опасната материја.

Член 10

Садовите за превоз на течна опасна материја или на опасна материја потопена во некоја течност и садовите за превоз на раствор на опасни материји, како и нивните затворачи, мораат да бидат такви да може да го издржат внатрешниот притисок при промената на температурата што материите можат да ги постигнат при превозот, водејќи сметка за потребниот празен простор за ширење на течноста.

Член 11

Садовите за превоз на опасната материја со волумен поголем од 200 литри мораат да бидат изработени од челичен лим или од друг соодветен материјал.

Ако садовите за превоз на опасната течна материја се изработени од кршлив материјал и се пакувани во група, вкупната маса на тие садови наполнети со опасната течна материја не смее да биде поголема од 75 kg. а ако садовите се изработени од материјал кој не е кршлив и пакуван во група вкупната маса на тие садови заедно со опасната течна материја, не смее да биде поголема од 150 kg.

1.2 Одобрување на амбалажата

Член 12

Испитување и издавање на сертификат за сообразност за амбалажа може да врши правно лице кое располага со соодветна техничка опрема, уреди и стручни лица, овластено од министерот за внатрешни работи или од министерот за здравство во чија надлежност е превозот на соодветната опасна материја.

Критериумите за техничката опрема и уреди и критериумите што треба да ги исполнуваат стручните лица кои може да вршат испитување на амбалажата ги пропишува министерот за внатрешни работи во согласност со министерот за здравство во чија надлежност е превозот на соодветната опасна материја.

Амбалажата одобрена од надлежните органи на друга земја се смета како амбалажа испитана и одобрена, согласно прописите од членот 3 на овој закон.

Член 13

Шишињата во кои се сместени опасните материи, при превозот се ставаат во пакети во вертикална положба, а шишињата со гасови - во вертикална или хоризонтална положба.

Ниските шишиња со пречник поголем од 30 см. во кои е сместен нафтен течен гас, може да се пакуваат и да се превезуваат без палети.

Ако шишињата се пакувани или сместени во палети во хоризонтална положба, мораат да бидат обезбедени од тркалање или поместување, ако се пакувани односно сместени во палети во вертикална положба или во широки шишиња без палети, мораат да бидат обезбедени од превртување.

1.3 Означување на амбалажата

Член 14

Амбалажата во која се превезуваат опасните материи мора да биде на видливо место означена со соодветни налепници за опасност согласно прописите од членот 3 на овој закон.

Амбалажата изработена од кршлив материјал мора да биде означена со налепници, кои ја означуваат нејзината кршливост а по потреба и нејзината положба при превозот.

Член 15

Празната и неисчистена амбалажа во која се наоѓала опасната материја, мора да биде затворена и означена на ист начин како да е наполнета со опасната материја.

2. Обука на лица вклучени во превозот на опасни материи

2.1 Општо

Член 16

Со опасни материи можат да ракуваат само полнолетни лица кои се стручно оспособени за тоа.

Лицата кои не се стручно оспособени за ракување со опасни материи можат, ако претходно се запознаени со начинот на работа, со опасностите и со заштитните мерки при работата само да вршат пренос, натовар, истовар или претовар на опасните материи и тоа под раководство и надзор на стручно оспособено лице за ракување со опасни материи.

2.2. Советник за безбедност

Член 17

Правните или физичките лица кои превезуваат, примаат или предаваат на превоз опасни материи мораат да назначат најмалку едно стручно оспособено лице - советник за безбедност при превоз на опасните материи, кој е одговорен за спречување на ризиците кои можат да настанат при превозот на опасните материи.

Советникот за безбедност при превоз на опасните материи треба да поседува Сертификат за стручно оспособување, важечки за видот на транспортот за кој се однесува .

Сертификатот од ставот 2 на овој член го издава Министерството за транспорт и врски врз основа на положен испит за советник за безбедност при превоз на опасните материи по спроведена обука за стручно оспособување.

Стручно оспособување на кандидатите за советници за безбедност при превоз на опасните материи, вршат правни лица овластени од министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи и министерот за здравство, кои располагаат со:

1. простор опремен за одржување на обука
2. информатичка технологија и друга опрема за водење на евиденција;
3. стручна литература наменета за обука;
4. минимум 5 лица вработени во редовен работен однос со високо образование (сообраќаен, машински, електротехнички, природно математички-отсек хемија или физика, технолошки или правен факултет) со најмалку 5 години работно искуство од областа на транспортот на опасните материи.

Овластувањето од ставот 4 на овој член се издава со важност од најмногу 2 години.

Испитот за советникот за безбедност при превоз на опасните материи се полага пред комисија, формирана од министерот за транспорт и врски според програмата за обука.

За член на испитната комисија мора да се именува само компетентно лице со работно искуство во областа на превозот на опасните материи.

Членовите на комисијата за својата работа добиваат надоместок, утврден од министерот за транспорт и врски.

На кандидатите кои го положиле испитот им се издава уверение за положен испит за советник за безбедност при превоз на опасните материи.

Министерството за транспорт и врски води евиденција за сите стручно оспособени советници за безбедност при превоз на опасните материи.

За полагање на испит се плаќа надоместок.

Висината на надоместокот за полагање на испит треба да биде во рамките на направените трошоци за: обука, литература, потрошен материјал, трошоци за испитна комисија и др.

Трошковникот го утврдува правното лице од ставот 4 на овој член по претходна согласност на министерот за транспорт и врски.

Поблиските прописи за должностите и одговорностите на советникот за безбедност при превоз на опасните материи, стручното оспособување на советникот за безбедност при превоз на опасните материи, поблиските услови што мора да ги исполнат правните лица кои вршат стручно оспособување, начинот на спроведувањето на стручните испити, програмите за обука, начин на водење на евиденција, содржината и формата на обрасците на сертификатот и уверението за стручна оспособеност, бројот, составот и начинот на работа на испитните комисиии, условите што треба да ги исполнат членовите на испитните комисиии, ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи и министерот за здравство.

Член 18

Сертификатот за стручно оспособување на советникот за безбедност при превоз на опасните материи, важи пет години од денот на проверката на знаењето и ќе се продолжи за следните пет години само доколку во последната година пред неговото истекување, советникот присуствувал на курс за освежување на знаење и покажал задоволително знаење со повторната проверка.

Сертификати издадени од овластени органи на други земји потписници на АДР и РИД се важечки и во Република Македонија ако се издадени во согласност со одредбите на АДР И РИД .

Советник за безбедност при превоз на опасните материи може да биде лице вработено кај правното или физичкото лице од кое е назначен, или лице кое не е вработено под услов да е стручно оспособено да може да ги исполнува обврските на советник.

Правните или физичките лица од член 17 став 1 на овој закон до Министерството за транспорт и врски, се должни да ги достават податоците за советникот за безбедност при превоз на опасните материи кој го имаат назначено.

За секоја промена на идентитетот на советникот за безбедност при превоз на опасните материи правното или физичкото лице мора веднаш да го известува Министерството за транспорт и врски.

Член 19

Советникот за безбедност при превоз на опасни материи треба да ги превземе сите неопходни дејства за спречување на последиците кои можат да настанат од нестручно ракување со опасните материи.

Во однос на активностите за правното или физичкото лице од кое е назначен советникот за безбедност ги има следните основни должности :

1. контрола на придржување на прописите кои се однесуваат на превозот на опасните материи;
2. советување на правното или физичкото лице од кое е назначен за превозот на опасните материи;

3. обучување на лицата кои манипулираат со опасни материи;
4. водење на евиденција на сите оспособените лица кои имаат активности при превоз на опасните материи;
5. применување на соодветни безбедносни процедури во случај на незгоди и воведување на соодветни мерки за избегнување на повторна појава на незгоди или сериозни прекршоци;
6. изготвување на извештаи за незгоди или сериозни прекршоци при превозот на опасни материи;
7. изготвување на редовни годишни извештаи за активности на правното или физичкото лице од кое е назначен .

Годишните извештаи од ставот 2 точка 7 на овој член, правното или физичкото лице треба да ги чува 5 години и да ги достави на надлежните органи по нивно барање.

2.3 Возачи за превоз на опасни материи

Член 20

Превоз на опасни материи во патниот сообраќај може да вршат само возачи кои се стручно оспособени за таков вид на превоз и кои наполниле 21 година.

Возачите кои превезуваат опасни материи мора да имаат Сертификат за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи соодветен за опасните материи и видот на возилото.

Сертификатот од ставот 2 на овој член го издава Министерството за транспорт и врски врз основа на положен испит за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи по спроведена обука за стручно оспособување.

Стручно оспособување на возачите за превоз на опасни материи вршат правни лица овластени од министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи и министерот за здравство, кои располагаат со:

1. простор опремен за одржување на обука;
2. информатичка технологија и друга опрема за водење на евиденција;
3. стручна литература наменета за обука;
4. минимум 5 лица вработени во редовен работен однос со високо образование (сообраќаен, машински, електротехнички, природно математички-отсек хемија или физика или технолошки факултет) со најмалку 5 години работно искуство од областа на транспортот на опасните материи.

Овластувањето од ставот 4 на овој член се издава со важност од најмногу 2 години.

Испитот за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи се полага пред комисија формирана од министерот за транспорт и врски според програмата за обука.

За член на испитната комисија мора да се именува само компетентно лице со работно искуство во областа на превозот на опасните материи .

Членовите на комисијата за својата работа добиваат надоместок , утврден од министерот за транспорт и врски.

На кандидатите кои го положиле испитот им се издава уверение за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи соодветно за опасните материи и видот на возилото.

Министерството за транспорт и врски води евиденција за сите стручно оспособени возачи на моторни возила за превоз на опасните материји.

За полагање на испит се плаќа надоместок.

Висината на надоместокот за полагање на испит треба да биде во рамките на направените трошоци за: обука, литература, потрошен материјал, трошоци за испитна комисија и др.

Трошковникот го утврдува правното лице од ставот 4 на овој член по претходна согласност на министерот за транспорт и врски.

Поблиските прописи за должностите и одговорностите на возачите за превоз на опасните материји, стручното оспособување на возачите за превоз на опасни материји, поблиските услови што мора да ги исполнат правните лица кои вршат стручно оспособување, начинот на спроведувањето на стручните испити, програмите за обука, начин на водење на евиденцијата, содржината и формата на обрасците на сертификатот и уверението за стручна оспособеност, бројот, составот и начинот на работа на испитните комисији, условите што треба да ги исполнат членовите на испитните комисији, ги пропишува министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи и министерот за здравство.

Член 21

Сертификатот за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материји важи пет години од денот на проверката на знаењето и ќе се продолжи за следните пет години само доколку во последната година пред неговото истекување, возачот присуствувал на курс за освежување на знаење и покажал задоволително знаење со повторна проверка.

3. Документи за превоз

Член 22

При превоз на опасна материја, испраќачот е должен за секоја пратка на опасна материја да издаде исправа за превоз и упатство за посебните мерки за безбедност што мораат да се преземат при превозот на опасната материја и да му ги предаде на превозникот.

Член 23

Исправата за превоз на опасна материја мора да содржи:

1. Податоци за видот на опасната материја (хемиски, технички и трговски назив на опасната материја, класа во која спаѓа и споредните опасности од таа опасна материја, како и идентификационен број од соодветната меѓународна спогодба кога тој е утврден, на кој му претходат буквите UN);
2. Податоци за количеството на опасната материја (брuto и нето маса, број на колети и др.);
3. Назив односно лично име, адреса и број на телефон на испраќачот и на примачот;
4. Потпис и печат на испраќачот со кои потврдува дека се исполнети условите за превоз на опасните материји.

По исклучок, од ставот 1 на овој член исправа за превоз на опасна материја не се издава ако товарниот лист или другата соодветна исправа за превозот ги содржи сите податоци за опасната материја наведени во ставот 1 на овој член.

Член 24

Исправата за превоз на опасната материја што се упатува во странство мора да биде напишана на македонски јазик и англиски, француски, руски или германски јазик.

Член 25

Упатството за посебните мерки за безбедност што мораат да се преземат при превозот на опасната материја треба да содржи:

1. Назначување на видот на опасноста што ја претставува и последиците што може да ги предизвика опасната материја;
2. Назначување на посебните мерки што треба да се преземат при превозот на опасната материја и на мерките за спречување односно за ублажување на штетните последици што можат да настанат поради незгода или несреќа на превозното средство (пожар, кршење на амбалажата, истурање или истечување на опасната материја и сл.);
3. Постапка со лицата кои ќе дојдат во допир со опасната материја;
4. Назив, адреса и број на телефонот на претпријатието или назив и број на телефонот на органот кој мора да се извести за незгодата или несреќата што се случила при превозот на опасната материја.

Упатството за посебните мерки за безбедност при превозот на опасните материји треба да биде напишано на македонски јазик и на јазиците на сите земји низ кои што се врши превозот на опасната материја.

4. Манипулации со опасни материји

Член 26

Натовар или истовар на опасните материји или други манипулации во врска со натоварот или истоварот (натоварување, претовар, преточување, источување, чување) можат да се вршат само на посебно определени и заградени места на кои не се загрозуваат животот и здравјето на луѓето, животната средина и природата или материјалните добра, односно безбедноста на сообраќајот.

Местото на кое се врши натоварот или истоварот на опасните материји мора да биде снабдено со пропишаните уреди и опрема и на видливо место означено со соодветни ознаки за опасност.

Член 27

Министерството за внатрешни работи, во согласност со Министерството за здравство, Министерството за транспорт и врски, Министерството за животна средина и просторно планирање и Дирекцијата за радијациона сигурност ќе определи посебно место во складовите на правните или физичките лица во кои ќе се врши натовар, прием, предавање и истовар на опасните материји.

Член 28

На местото на кое се врши натовар или истовар на опасни материји им е забранет пристап на лица кои не се обучени за манипулација со опасни материји како и на лица кои непосредно не учествуваат при натоварот или истоварот на тие материји.

Член 29

На местото на кое се врши натовар или истовар на експлозивни материји или на запалливи опасни материји, забрането е:

1. држење на материји и уреди што можат да предизвикуваат пожар или да овозможуваат негово ширење;
2. држење на отворен пламен или работа со отворен пламен;
3. пушење и употреба на средства за палење;
4. употреба на мобилни телефони;
5. работа со алат или уред кој искри;
6. поставување на надземни електрични водови без оглед на напонот;
7. работа на мотор на возило, освен ако при натоварот или истоварот се користи опрема придвижувана од самиот мотор кој е опремен со фаќач на искри.

Член 30

Натовар и истовар на опасни материји се врши, по правило, дење.

Ако натоварот или истоварот на опасните материји се врши ноќе осветлувањето на местото на натоварот или истоварот мора да биде електрично, а електричните уреди да бидат изработени така што да не можат да предизвикаат пожар или експлозија.

Член 31

Уредите за натовар и истовар на опасни материји мораат да бидат исправни, така што да е исклучена секоја можност на протечување односно истечување или истурање на опасната материја, и изведени на начин со кој не се оштетува амбалажата на опасната материја.

Член 32

Местото на кое се врши натовар или истовар на експлозивни материји, гасови или запалливи опасни материји мора да биде снабдено со апарати или со други уреди за гаснење на пожар.

Член 33

Затворениот простор во кој се врши натовар или истовар на опасни материји што развиваат гасови или натовар или истовар на радиоактивни материји мора да биде снабден најмалку со еден апарат за мерење на концентрацијата на гасовите во воздухот односно на радиоактивноста во тој простор.

Апаратите за мерење на концентрацијата на гасовите односно на радиоактивноста мораат редовно да се прегледуваат и баждарат.

Член 34

Правни или физички лица кои вршат натовар или истовар на опасни материи се должни да ја контролираат исправноста на уредите и електричните инсталации на местата на кои се врши натоварот или истоварот на опасните материи, да организираат физичко обезбедување на тие места и да се грижат за исправноста на техничката опрема и на другите средства за гаснење на пожари.

Член 35

Цистерните и другите превозни средства со кои се превезува запаллива течност чија точка на палење е пониска од 61⁰С, запаллив гас во садови што се полнат на возилата или со која се превезува друга запаллива материја чија температура на палење е повисока од 61⁰С - ако од технолошки причини при манипулацијата таа материја мора да се загрее на температура повисока од четири петтини од нејзината точка на палење, како и возилата во кои се превезуваат опасни материи од класа 1, 4.1, 4.2, 5.1 и 5.2 мораат за време на натоварот или истоварот на тие материи да бидат заземјени, а издувната цевка на моторот мора да биде опремена со фаќач на искрите.

За време на натоварот, истоварот или претоварот на течности или гасови од ставот 1 на овој член, работата на моторот и на уредите за загревање на кабината на превозното средство мора да биде запрена, освен ако моторот на превозното средство се користи за погон на пумпа или на други уреди за натовар или истовар.

III. Превоз на опасни материи

Член 36

Правни или физички лица кои предаваат на превоз, примаат или ја превезуваат опасната материја со сопствени превозни средства должни се опасната материја да ја подготват на начин да ги исполнува сите пропишани услови за нејзиниот превоз согласно прописите од членот 3 на овој закон.

Член 37

Од безбедносни причини или заштита на здравјето на луѓето, животната средина и природата, министерот за транспорт и врски, министерот за внатрешни работи, министерот за здравство односно министерот за животната средина и просторно планирање можат да забранат превоз на одделни видови на опасни материи преку определени подрачја, да наложат определен вид на опасни материи да се превезува само со определени превозни средства, како и други видови на ограничувања за што се известува Владата на Република Македонија.

Забраната од став 1 на овој член се објавува во средствата за јавно информирање.

Член 38

Опасните материи не смеат да се предаваат ниту да се примаат на превоз како багаж.

По исклучок од одредбата од ставот 1 на овој член, во багаж можат да се пренесуваат апарати, направи и други слични предмети што содржат минимални

количества опасна материја кои не претставуваат опасност по околината, а служат за лична употреба (запалки, кибрити, лакови и сл.).

IV. Должности и одговорности на лицата вклучени во превозот на опасни материји

Член 39

Ако во текот на превозот превозникот или лицето кое управува со превозното средство со кое се превезува опасна материја утврди или на друг начин дознае дека превезува опасна материја чиј што превоз е забранет, должен е веднаш да го запре натамошното превезување на опасната материја и за тоа да ја извести најблиската полициска станица и испраќачот на опасната материја.

Испраќачот на опасната материја од ставот 1 на овој член е должен веднаш по применото известување за запирање на превозот да ја превземе опасната материја и да превземе соодветни мерки да не дојде до загрозување на здравјето на луѓето, животната средина, природата, материјалните добра и безбедноста во сообраќајот.

Член 40

Превозникот или лицето што управува со превозното средство со кое се превезува опасната материја, ако во текот на превозот утврди дека превезува опасна материја која не ги исполнува условите пропишани за превоз или која не е декларирани како опасна материја или е неточно декларирани, должен е да го запре натамошното превезување на опасната материја и за тоа да го извести испраќачот.

Испраќачот на опасната материја од ставот 1 на овој член е должен веднаш по применото известување за запирање на превозот да ги отстрани утврдените недостатоци или да ја превземе опасната материја.

V. Посебни мерки за безбедност за превозот на определени видови опасни материји

1. Експлозивни материји

Член 41

Натоварот или истоварот на експлозивните материји надвор од кругот на правните лица што ги произведуваат тие материји или што ги држат за својата редовна дејност, може да се врши само на места што ќе ги определи Министерството за внатрешни работи.

Член 42

За внатрешниот и меѓународниот превоз на експлозивни материји потребно е одобрение.

Одобрението од ставот 1 на овој член го издава Министерството за внатрешни работи.

Член 43

Барањето за издавањето на одобрение за увоз, извоз или внатрешен превоз на експлозивните материји, го поднесува испраќачот или примачот на експлозивната материја, регистриран во Република Македонија за промет со експлозивни материји. Ако експлозивните материји транзитираат преку територијата на Република Македонија, барањето за издавањето на одобрение за превоз може да биде поднесено и од превозникот или шпедитерот.

За превоз на експлозивни материји во патниот сообраќај превозникот мора да поседува Сертификат за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материји, кој важи за превоз на експлозивни материји и Сертификат за возилото дека ги исполнува условите за превоз на експлозивни материји согласно одредбите од АДР.

Член 44

Министерството за внатрешни работи може по потреба, да нареди преземање на посебни мерки за безбедност при превозот на определена експлозивна материја (правец на движењето, придружба на испраќачот или на превозникот, полициска придружба и др.).

Трошоците на посебните мерки за безбедност од ставот 1 на овој член, во внатрешниот превоз на експлозивни материји ги поднесува испраќачот на експлозивната материја, а при увоз, извоз или транзит на експлозивните материји, ги поднесува превозникот.

Член 45

Ако е договорен увоз или извоз на поголемо количество експлозивни материји, што не можат да се превезат преку границата на Република Македонија со едно превозно средство ниту истовремено со повеќе превозни средства, одобрение за превоз може да се издаде за целото количество експлозивни материји. Во тој случај, превозот на целото количество експлозивни материји мора да се изврши преку истиот граничен премин и во рок кој не може да биде подолг од три месеци.

Царинската управа на Република Македонија води евиденција за секоја превезена пратка од став 1 на овој член.

Член 46

Експлозивни материји и средства за нивно иницирање не смеат заедно да се превезуваат во истиот простор на превозното средство.

Одредбата од ставот 1 на овој член нема да се применува на превозот на предмети наполнети со експлозивни материји кај кои средствата за палење се вградени во текот на производството (муниција, противградни ракети, стопанска муниција и др.) како ни на заедничкиот превоз на експлозив до 50 кг. (освен експлозивот со ознака 9а и 10а од АДР и РИД, потребните количества детонаторски штапин за тој експлозив и најмногу 200 запалки, под услов запалките да се наоѓаат во оригинално пакување и експлозивот да е одвоен од детонаторите).

Не е дозволено експлозивните материји да се превезуваат во кабината на возачот и во просторот на превозното средство во кој се превезуваат лица.

Член 47

Правните или физичките лица што превезуваат експлозивни материји, должни се за секое исчезнато количество на експлозивни материји при превозот, веднаш да ја известат најблиската полициска станица.

2. Гасови

Член 48

Садовите што се наменети за превоз на определен гас можат да се полнат и со друг вид на гас, под услов најмалиот пробен притисок за тој гас да не биде поголем од пробниот притисок за кој е испитан садот и називот на гасот и најголемата дозволена тежина на полнењето да бидат запишани на садот земајќи ги притоа предвид соодветните мерки за безбедност што ги бараат својствата на гасот.

Член 49

Садовите во кои се превезуваат гасови мораат да бидат снабдени со исправни вентили. Вентилите на тие садови мораат да бидат заштитени со заштитна капа или со заштитен прстен и херметички затворени за време на превозот.

Член 50

Превозот на садови со гасови се врши, по правило, со отворено превозно средство на кое товарот мора да биде заштитен од штетни атмосферски влијанија, освен садовите што се изработени од материјал отпорен на атмосферски влијанија.

Превоз на садови со гасови може да се врши и со затворено превозно средство, ако е снабдено со вентилационен уред или е овозможено постојано проветрување.

3. Отровни и заразни материи

Член 51

За внатрешниот и меѓународниот превоз на отровни или заразни материи потребно е одобрение што го издава Министерството за здравство, во согласност со Министерството за внатрешни работи.

По исклучок, помали количества на отровни или заразни материи наменети за лабораториски и научни цели можат да се превезуваат без одобрението од ставот 1 на овој член.

Министерот за здравство пропишува кои количества се сметаат како помало количество наменето за лабораториски и научни цели.

Отровните или заразните материи не смеат да се превезуваат во ист товарен простор со животни намирници, добиточна храна, лекови и предмети за општа употреба што подлежат на здравствен надзор.

Член 52

Органите од членот 51 став 1 на овој закон, можат по потреба да наредат преземање и на посебни мерки за безбедност при превозот на определена материја (правец на движењето, придружба на испраќачот или на превозникот, на полицијата или на Државниот санитарен и здравствен инспектор).

Составот, задачите и опремата на екипата која претставува техничка придружба на испраќачот или на превозникот при превозот на отровни или заразни материи ги пропишува министерот за здравство.

Член 53

Барањето за издавањето на одобрение за увоз, извоз или внатрешен превоз на отровни или заразни материи, го поднесува испраќачот или примачот на отровната или заразната материја, регистриран во Република Македонија за промет со отровни или заразни материи. Ако отровните или заразните материи транзитираат преку територијата на Република Македонија, барањето за издавањето на одобрение за превоз може да биде поднесено и од превозникот или шпедитерот.

За превоз на отровни или заразни материи во патниот сообраќај превозникот мора да поседува Сертификат за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи, кој важи за превоз на отровни или заразни материи и Сертификат за возилото дека ги исполнува условите за превоз на отровни или заразни материи согласно одредбите од АДР.

Член 54

Ако во текот на превозот дојде до истурање или исчезнување на отровната или заразната материја, превозникот е должен на видлив начин да го означи местото на кое дошло до истурање на отровната или заразната материја, да го спречи пристапот на луѓе и животни до тоа место и веднаш да го извести Државниот санитарен и здравствен инспекторат или најблиската полициска станица.

4. Радиоактивни материи

Член 55

Радиоактивни материи можат да се пакуваат и да се превезуваат само во амбалажа наменета за определен вид радиоактивни материи, зависно од големината и јачината на изворот, агрегатната состојба и другите својства на радиоактивната материја.

Дозата на зрачењето на површината на амбалажата и на определено растојание од амбалажата и нивото на контаминацијата на површината на амбалажата не смеат да бидат поголеми од износите определени за односниот тип и категорија на пакувањето предвидени со прописите за заштитата од јонизирачки зрачења и прописите од членот 3 на овој закон.

Член 56

Ако радиоактивната материја е истовремено и отровна, експлозивна или запалива, при подготвувањето на таквата радиоактивна материја за превоз и за време на превозот мораат да се преземат мерките за безбедност пропишани за секој од наведените видови опасности.

Член 57

Радиоактивни материи не смеат да се превезуваат во ист товарен простор со животни намирници, со предмети за општа употреба што подлежат на здравствен надзор, со лекови и со добиточна храна.

Член 58

За внатрешниот и меѓународниот превоз на радиоактивни материи потребна е дозвола.

Дозволата од ставот 1 на овој член ја издава Дирекцијата за радијациона сигурност во согласност со Министерството за внатрешни работи.

Органите од ставот 2 на овој член можат, по потреба, да наредат преземање и на посебни мерки за безбедност при превозот на определена радиоактивна материја (правец на движењето, придружба на испраќачот или на превозникот, придружба на полиција и др).

Трошоците за посебните мерки за безбедност од ставот 3 на овој член во внатрешниот превоз на радиоактивни материи ги поднесува испраќачот на радиоактивната материја, а при увоз, извоз или транзит на радиоактивна материја ги поднесува превозникот.

Член 59

На правни или физички лица чија дејност е врзана за користење на радиоактивна материја може да им се издаде дозвола за повеќекратен превоз на таа материја врз основа на дозволата за работа издадена од Дирекцијата за радијациона сигурност.

Во дозволата од ставот 1 на овој член мора да се назначи количеството на радиоактивната материја односно бројот на изворите на јонизирачко зрачење и нивната вкупна активност што можат заедно да се превезуваат со определено превозно средство.

Правните или физичките лица должни се најдоцна 24 часа пред почетокот на превозот на радиоактивната материја, до Дирекцијата за радијациона сигурност да достават известување кое содржи:

1. вид и број на регистрација на превозното средство со кое ќе се изврши превозот на радиоактивната материја;
2. Број и датум на издадена дозвола за превоз;
3. Вид и количество на радиоактивната материја односно број на изворите и нивната вкупна активност;
4. Лични податоци за лицата што ќе го извршат превозот на радиоактивната материја;
5. Време и место на почетокот на превозот на радиоактивната материја;
6. Итинерер на движењето на превозното средство;
7. Време на доаѓањето на превозното средства со радиоактивна материја во местото на користење и име односно назив и адреса на корисникот.

Член 60

Барањето за издавање на дозвола за увоз, извоз или внатрешен превоз на радиоактивни материи го поднесува испраќачот или примачот на радиоактивната материја, регистриран во Република Македонија за промет со радиоактивни материи. Ако радиоактивните материи транзитираат преку територијата на Република Македонија, барањето за издавање на дозвола за превоз може да биде поднесено и од превозникот или шпедитерот.

За превоз на радиоактивни материи во патниот сообраќај превозникот мора да поседува Сертификат за стручна оспособеност на возачите на моторните возила за превоз на опасни материи, кој важи за превоз на радиоактивни материи и Сертификат за возилото дека ги исполнува условите за превоз на радиоактивни материи согласно одредбите од АДР.

Член 61

Радиоактивните материји кои во случај на незгода или несреќа можат да доведат до загадување или до загрозување на животната средина со зрачење се превезуваат со придружба на лице оспособено за ракување со тие материји.

Член 62

Ако во текот на превозот дојде до истурање или исчезнување на радиоактивната материја, превозникот е должен на видлив начин да го означи местото на кое дошло до истурање на радиоактивната материја, да го спречи пристапот на луѓе и животни до тоа место и веднаш да ги извести најблиската полициска станица и Дирекцијата за радијациона сигурност.

Член 63

Формата, содржината и начинот на поднесување на барањето за одобрение за превоз на експлозивни материји од членот 43 став 1 на овој закон, одобрение за превоз на отровни или заразни материји од членот 53 став 1 на овој закон и дозвола за превоз на радиоактивни материји од членот 60 став 1 на овој закон ги пропишува министерот за транспорт и врски.

VI. Посебни мерки на безбедност за превозот на опасни материји, по гранки на сообраќајот

1. Превоз во патниот сообраќај

Член 64

Опасни материји можат да се превезуваат со моторни и приклучни возила посебно конструирани за превоз на одделни видови опасни материји или со возила што одговараат на условите пропишани со овој закон и со прописот од членот 3, точка 1 на овој закон.

Возилата со ознаки "EX/II", "EX/III", "FL", "OX" и "AT" мора да имаат уверение за испитано возило како и валиден сертификат за исправност за возилото за превоз на опасните материји.

Испитувањата на возилата, и издавање на уверение и сертификат од ставот 2 на овој член го врши стручно правно лице кое што за опасните материји од класите 1, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 и 5.2 ќе го овласти министер за внатрешни работи, а за опасните материји од класите 6.1, 6.2, 7, 8 и 9 ќе го овласти министер за здравство.

Сертификатот за исправност на возилата за превоз на определени опасни материји се издава на образец пропишан во прописот од членот 3, точка 1 на овој закон.

Во внатрешниот патен сообраќај опасни материји можат да се превезуваат и со комби - возила, чиј простор за натовар на стоки е одвоен од просторот за патници со постојана фиксирана преграда.

По исклучок од одредбите од ставовите 1 и 5 на овој член, пренос, разнесување или доставување дење, и тоа за време на добра видливост на помали количества опасни материји дефинирани во спогодбата за превоз на опасни материји наведена во членот 3, точка 1 на овој закон, освен радиоактивни, може да се врши и со патнички автомобили, со трактор со приколка, запрежно возило, товарен трицикл со мотор или без мотор, со рачна количка или на товарен добиток.

Радиоактивни материји можат да се превезуваат и со превозните средства од став 6 на овој член само ако возилото поседува уверение за возила на моторен погон за превоз на одреден вид на радиоактивни материји издадено од страна на овластена институција од став 3 на овој член.

Министерот за здравство ги пропишува количествата на опасни материји што можат да се превезуваат со возилата од став 6 на овој член.

Член 65

На возилото натоварено со опасни материји не смеат да се вршат поправки кои, поради искрење или удар, можат да предизвикаат пожар или експлозија или да ја оштетат амбалажата.

Во возилото со кое се превезуваат опасни материји не смеат да се држат материји кои можат да предизвикаат пожар.

Член 66

Возилата за превоз на опасни материји, запалливи гасови, односно запалливи течности со температурата на палење под 61⁰ С треба да имаат уред за разелектризирање - одвод на статичкиот електрицитет, кој пред натоварот или истоварот на опасните материји треба да биде приклучен на заземјување.

Возилата за превоз на опасни материји од класа 1 до 5.2 мора да бидат галвански поврзани во еднопотенцијална целина. Галванските врски и уредите за разелектризирање треба да се проверат пред натоварот односно истоварот.

Возилата за превоз на опасни материји од класа 1 до 5.2 мора да се опремаат со уред за одвод на статичкиот електрицитет на коловозот и со две плочки за приклучување на заземјувањето на задниот дел на возилото (лево, десно).

Возилата за превоз на опасни материји мора да се опремаат со соодветен прекинувач за исклучување на сите електрични кружни текови поставен надвор од кабината на возилото (директно приклучен може да биде само тахографот). Користењето на прекинувачот за возилата за кои тоа го бара прописот од член 3, точка 1 на овој закон, треба да биде од две места, а за сите други возила од едно или од две места.

1.1 Означување на возилата

Член 67

На возилото во кое се превезуваат опасни материји мора да бидат поставени две таблички за означување на возило со кое се превезуваат опасни материји.

Ако се превезуваат опасни материји во рефус кои се од списокот на Табела А прилог 2 од прописот од членот 3, точка 1 на овој закон, на табличките од ставот 1 на овој член треба да се испишани идентификационите броеви, и броевите за опасностите од опасната материја.

На секое возило кое превезува опасни материји во рефус, освен таблички со идентификациони броеви, и броеви за опасност, мора да има поставено и налепници согласно прописот од членот 3, точка 1 на овој закон. За возила кои

постојано превезуваат определена опасна материја, табличките и налепниците можат да се постават трајно.

На возила кои се празни и исчистени од страна на овластена фирма треба да се отстранат табличките и налепниците, а на превозните средства кои имаат трајно поставени таблички и налепници, тие треба да се покријат на соодветен начин.

Табличките и налепниците со кои се означува возилото кое што превезува опасни материји мора да бидат изработени и поставени во согласност со прописот од членот 3, став 1 на овој закон.

Одредбите од став 1, 2, 3, 4 и 5 на овој член се применуваат и кога со возилото се превезуваат празни и неисчистени садови во кои се наоѓала опасна материја.

Член 68

Ако опасни материји се превезуваат со превозните средства од член 64, став 6 на овој закон, наместо знак за означување на возило со кое се превезуваат опасни материји може да се употреби знаменце со иста форма, димензии и бои, кое на превозното средство мора да биде истакнато на видливо место.

Член 69

Моторното и приклучното возило со кое се превезуваат експлозивни или радиоактивни материји во пакети мора да има и налепници за предупредување од главната и споредните опасности од опасните материји.

Налепниците за предупредување за означување на возило со кое се превезуваат експлозивни или радиоактивни материји во пакети се ставаат на бочните страни и на задната страна на моторното и приклучното возило.

1.2 Опрема на возилата

Член 70

Моторното возило со кое се превезуваат опасни материји мора да поседува опрема предвидена со општите прописи и прописот од членот 3, точка 1 на овој закон.

Во таа опрема спаѓа:

1. алат кој не искри и дигалка за возилото;
2. најмалку два апарата за гаснење пожар, од кои еден за гаснење пожар на моторот, а друг за гаснење пожар на товарот на возилото, и тоа со такво полнење кое, со оглед на количеството и другите својства на опасната материја, овозможува ефикасно гаснење на пожарот;
3. две батериски ламби (светилки) со трепкава светлост со жолта или портокалова боја, кои се независни од електричната опрема на возилото, или два рефлектирачки конуси;
4. два триаголника со кои се означува моторно возило запрено на коловозот;
5. опрема за собирање на истурена опасна материја од возилото (вреќа песок, лопата која не предизвикува искрење, метла, канта и др.);
6. две знаменца за означување на возило со кое се превезуваат опасни материји.

Покрај опремата од ставот 2 точка 1 до 5 на овој член, во моторното возило со кое се превезуваат радиоактивни материи мора да има и уред /инструмент за мерење на интензитетот на радиоактивното зрачење.

Член 71

Ако опасни материи се превезуваат со приклучно возило на кое која и да било оска има еднократни тркала, приклучното возило мора да има посебен уред кој, со помошта на звучен или светлосен сигнал, го предупредува возачот ако почне да опаѓа притисокот на воздухот во пневматикот повеќе од 20% на кое и да било тркало на приклучното возило.

Приклучното возило со кое се превезуваат опасни материи, ако не е снабдено со кочници што автоматски кочат при откачувањето од влечното возило, мора да биде врзано за влечното возило и снабдено со синцири.

1.3 Опрема за возачите

Член 72

Возачите на возилата со кои се превезуваат опасни материи мора да бидат снабдени со соодветна лична заштитна опрема. Минималната лична заштитна опрема која мора да ја поседуваат возачите се состои од следното:

1. Заштитна капа (шлем);
2. Заштитни очила со странична заштита;
3. Гумени ракавици;
4. Заштитни чизми или чевли со челичен врв;
5. Сигнално елече со флуоресцентни ленти;
6. Батериска лампа со пластично или алуминиумско тело.

Во случај да се превезуваат експлозивни материи и запалливи течни, тврди и гасовити материи, покрај опремата од ставот 1 точка 1 до 6 на овој член, возачите мора да поседуваат и атестирана облека за заштита од статички електрицитет (антистатичка облека).

Во случај да се превезуваат корозивни материи, покрај опремата од ставот 1 точка 1 до 6 на овој член, возачите мора да поседуваат и течност за плакнење на очите.

Во случај да се превезуваат отровни или заразни материи, покрај опремата од ставот 1 точка 1 до 6 на овој член, возачите мора да поседуваат и заштитни маски со соодветен филтер.

Ако во екипажот на возилото има придружник кој не поседува соодветен АДР сертификат, за него не е задолжителна опремата од ставот 1, точка 1 до 4 на овој член.

Член 73

Моторното возило со кое се превезуваат опасни материи може да се движи само по патиштата што се определени за движење на такви возила.

Моторните возила со кои се превезуваат опасни материи можат да се запираат и да се паркираат само на местата што се определени и обележани за тој вид на возила.

Министерството за внатрешни работи ги определува патиштата од ставот 1 на овој член и местата за паркирање од ставот 2 на овој член.

Министерот за внатрешни работи во согласност со министерот за транспорт и врски и министерот за здравство ќе ги пропише мерките и условите кои треба да ги

исполнуваат местата за паркирање од ставот 2 на овој член во зависност од видот на опасната материја.

Член 74

Во моторното возило со кое се превезуваат опасни материи не смеат да се наоѓаат други лица освен возачот, совозачот и придружникот.

Во кабината на возилото со кое се превезуваат опасни материи од класа 1, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 и 5.2 пушењето е забрането.

Член 75

Возачот на моторно возило со кое се превезуваат опасни материи е должен со возилото да управува со особена претпазливост.

Брзината на движењето на моторното возило со кое се превезуваат опасни материи не смее да преминува 80% од најголемата дозволена брзина определена според видот на патот, односно определена со сообраќајните знаци поставени на патот, а во никој случај не смее да биде поголема од 70 km. на час. Во случај на превоз на отровни материи брзината на движење не смее да биде поголема од 60 km. на час.

Член 76

Од моментот на приемот до моментот на предавањето на опасната материја, возачот на моторното возило не смее да се оддалечува од возилото со кое се превезува опасната материја.

По исклучок од одредбата на ставот 1 на овој член, возачот на моторното возило смее да се оддалечи од возилото со кое се превезува опасна материја само ако возилото го остави под надзор на совозачот или на придружникот, односно ако возилото го паркира на контролиран и соодветно опремен простор за паркирање.

Условите од ставовите 1 и 2 на овој член не се однесуваат на возилото со кое се превезуваат опасни материи за кое според прописот од членот 3, став 1 на овој закон нема посебни барања во поглед на паркирањето.

Член 77

Возачот кој поради дефект, сообраќајна незгода или несреќа, или од друга оправдана причина е принуден да го запре возилото натоварено со опасна материја на коловоз или на паркиралиште во населба, должен е да ги преземе сите мерки запреното возило да не ги доведе во опасност другите возила, и учесниците во сообраќајот да ги предупреди:

1. дење и ноќе - со поставување, зад запрено возило, два триаголника со кои се означува моторно возило запрено на коловозот;
2. ноќе и во време на намалена видливост поради неповолни атмосферски или други прилики - со поставување на знаците за предупредување од членот 70 став 2 точка 3 на овој закон;
3. со упатување на совозачот или придружникот на пратката на оддалеченост од 100 m. до 150 m. зад запреното возило, дење - со знаменце за означување на возило со кое се превезуваат опасни материи, а ноќе и во услови на слаба видливост - со батериска лампа, да ги предупредува возачите што наидуваат по страната на коловозот на која се наоѓа запреното возило, така што навреме да ги запрат возилата или да ја намалат брзината и да се подготват за безбедно заобиколување на запреното возило.

Знаците и светилките од ставот 1 точка 1 и 2 на овој член се поставуваат на оддалеченост од најмалку 50 m. од возилото, и тоа така што да бидат видливи од оддалеченост од најмалку 150 m. за возачите на моторни возила што наидуваат по истата страна на коловозот на која се наоѓа запреното возило.

2. Превоз во железничкиот сообраќај

Член 78

Опасни материи не смеат да се превезуваат со железнички возила во кои се наоѓаат патници.

Член 79

Железничките транспортни претпријатија се должни да обезбедат чување на опасните материи што ги превезуваат, и тоа од моментот на приемот до моментот на испораката на тие материи.

Член 80

Со железничките возила натоварени со опасни материи смее да се маневрира само ако се претходно превземени соодветни мерки за безбедност.

Железничките транспортни претпријатија ги уредуваат единствените мерки за безбедност при маневрирањето со железничките возила од ставот 1 на овој член.

Член 81

Железнички возила и цистерни натоварени со опасни материи се вклучуваат во возови под условите и на начинот што се утврдени со единствените правила што ги донесуваат железничките транспортни претпријатија во согласност со прописот од членот 3 став 1 точка 2 на овој закон.

VII. Постапки во случај на незгода или несреќа

Член 82

Правни или физички лица кои превезуваат опасни материи должни се, во случај на исчезнување на опасната материја при превозот, да ги преземат потребните мерки за нејзино пронаоѓање и за опасноста што ја претставува опасната материја да ја известат најблиската полициска станица, или надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за транспорт на опасните материи, во зависност од видот на опасната материја.

Министерството за внатрешни работи, односно надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за транспорт на опасните материи е должен, во зависност од последиците кои може да ги предизвика исчезнатата опасна материја, за тоа да ја извести јавноста.

Член 83

Испаднати или на кој и да било начин истурени опасни материи при превозот превозникот е должен да ги обезбеди, собере и отстрани, односно да ги смести на за тоа определени места или на друг начин да ги направи безопасни и за тоа да ја

извести најблиската станица на полиција, или надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за транспорт на опасните материји, во зависност од видот на опасната материја а, по потреба и Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Државен инспекторат за животна средина или Дирекцијата за заштита и спасување.

Местата од ставот 1 на овој член ги определува надлежното министерство во зависност од видот на опасната материја.

Ако превозникот не е во можност испаднатите или истурените опасни материји да ги собере, отстрани, смести на определено место или на друг начин да ги неутрализира, надлежниот орган на управата (Министерството за животната средина и просторно планирање, Министерството за внатрешни работи или Министерството за здравство), во зависност од видот на опасната материја ќе повика правно или физичко лице кое располага со технички средства за извршување на таква задача тоа да го направи на сметка на превозникот.

Лицето од ставот 3 на овој член треба по барање на надлежниот орган веднаш и без одлагање да ги стави на располагање техничките средства и другата опрема за извршување на таква задача.

Член 84

За секоја незгода или несреќа што ќе се случи при превозот на опасни материји, чии последици екипажот на возилото не може сам да ги отстрани или поради кои не може да го продолжи возењето, еден од членовите на екипажот е должен веднаш да ја извести најблиската полициска станица.

Ако во возилото со опасни материји кое претрпело незгода или несреќа се наоѓа само возачот, лицето кое се затекнало на местото на незгодата или несреќата или лицето кое прво ќе најде на тоа место е должно по барање на возачот за тоа да ја извести најблиската полициска станица.

VIII. Надзор

1. Овластување на царинскиот орган

Член 85

Царинскиот орган на граничниот премин односно на друго место каде се врши царински надзор проверува дали домашниот или странскиот превозник имаат дозвола и сите исправи или документи пропишани со овој закон и дали превозот ги исполнува барањата на прописите од членот 3 на овој закон.

Ако царинскиот орган утврди дека не се исполнети барањата од ставот 1 на овој член, го известува сопственикот на стоката дека не ги исполнува барањата на прописите наведени во член 3 на овој закон и го информира дека нема да дозволи влегување во или излегување од територијата на Република Македонија на тоа возило.

2. Овластувања на инспекциски органи

Член 86

Инспекциски надзор над извршувањето на овој закон, на прописите донесени врз основа на овој закон и на прописите наведени во член 3 на овој закон, го врши Државниот инспекторат за транспорт преку државните инспектори за патен и железнички сообраќај и овластените службени лица од Министерството за внатрешни работи.

Инспекцискиот надзор може да се врши на лице место, на посебно избрани места, во секое време а може да се врши и во деловните простории на правните или физичките лица кои превезуваат, примаат или предаваат на превоз опасни матери.

Избраните места за инспекциски надзор треба да овозможат надзорот да се спроведе без да се загрози безбедноста во сообраќајот, здравјето на луѓето, животната средина, природата и материјалните добра.

Државните инспектори за патен и железнички сообраќај и овластени службени лица од Министерството за внатрешни вршат инспекциски надзор и контрола над спроведување на мерките за безбедност пропишани со овој закон и прописите од член 3 на овој закон.

Инспекциски надзор и контрола при превозот на радиоактивни материји, непосредно вршат и инспектори од Дирекција за радијациона сигурност.

За извршената контрола при превозот на опасни материји надлежните инспекциски служби пополнуваат листа на проверки.

Формата и содржината на листата на проверки ја пропишува министерот за транспорт и врски.

Копија од листата на проверки пополнета од органот кој ја извршил проверката треба да се даде на возачот на возилото.

Освен проверките од листата од ставот 6 на овој член, надлежните инспекциски служби може да преземат и посебни мерки за детални проверки.

Член 87

Во вршењето на инспекцискиот надзор, државните инспектори за патен и железнички сообраќај и овластените службени лица од Министерството за внатрешни работи имаат право да донесат решение за:

1. исклучување на возило од сообраќај доколку возачот не поседува или има неисправен сертификат за возилото, документација за превоз на опасните материји, одобрение од надлежните органи за превоз на материји од класите 1, 6 и 7, доколку возилото не е правилно означено за превоз на опасна материја и доколку во возилото нема соодветна заштитна опрема за возачот и возилото.
2. отстранување на утврдените неправилности во определен рок;
3. забрана на натамошен превоз или ракување со опасните материји на лицата што не се стручно оспособени за превоз и ракување со опасни материји;
4. забрана на натамошен превоз или ракување со опасните материји на правни или физички лица кои немаат назначено советник за безбедност;
5. привремена забрана на вршење на одделни дејствија во врска со превозот (подготовка за превоз, натовар, претовар и истовар) на опасни материји ако во поглед на местото или времето за вршење на тие дејствија не се исполнети пропишаните услови;
6. забрана на превозот на опасни материји ако утврдат дека во текот на подготовката за превоз или во текот на превозот се направени потешки пропусти во поглед на преземањето на мерките за безбедност.
7. забрана за влез или излез од Република Македонија на правни или физички лица за определен рок ако не се исполнети одредбите за превоз на опасните

материи наведени во овој закон или прописите наведени во член 3 на овој закон.

8. забрана за натамошно движење на странско возило на територијата на Република Македонија со негово враќање на влезниот граничен премин со соодветна придружба, ако не се исполнети одредбите за превоз на опасните материи или прописите наведени во член 3 на овој закон.

Освен овие мерки, при вршењето на инспекцискиот надзор во патниот сообраќај, државните инспектори за патен сообраќај и овластените службени лица од Министерството за внатрешни работи имаат право да донесат решение и за:

1. исклучување на возило од сообраќај со одземање на сообраќајна дозвола доколку возачот не поседува или има неисправен сертификат дека е обучен за превоз на опасната материја што ја превезува, сертификат за возилото, документација за превоз на опасните материи, одобрение од надлежните органи за превоз на материи од класите 1, 6 и 7, доколку возилото не е правилно означено за превоз на опасна материја и доколку во возилото нема соодветна заштитна опрема за возачот и возилото.

Доколку се работи за превоз на радиоактивна материја, решение од ставовите 1 и 2 на овој член донесуваат и инспекторите од Дирекцијата за радијациона сигурност.

Одземената сообраќајна дозвола од ставот 2 точка 1 на овој член се предава во Министерството за внатрешни работи.

За одземената сообраќајна дозвола на превозникот му се издава потврда.

Исклучување на возило од сообраќај со одземање на сообраќајна дозвола од ставот 2 точка 1 на овој член, трае 30 дена.

Член 88

Ако при вршење на надзорот надлежните инспекциски органи дојдат до сознание дека постои основа за сомневање дека е извршен прекршок со кој е сторена повреда на овој закон или друг пропис, должни се без одлагање да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка.

Член 89

Против решението на Државните инспектори за патен и железнички сообраќај може да се поднесе жалба до министерот за транспорт и врски. Против решението донесено од овластените службени лица од Министерството за внатрешни работи може да се поднесе жалба до министерот за внатрешни работи. Против решението на инспекторите од Дирекцијата за радијациона сигурност може да се поднесе жалба до надлежната Комисија на Владата на Република Македонија

Жалбата од ставот 1 на овој член се поднесува во рок од 8 дена од денот на приемот на решението и не го одлага извршувањето на решението.

Член 90

Правните или физичките лица кои вршат превоз или други манипулативни работи со опасни материи се должни на инспекциските органи да им ја дадат на увид потребната документација.

Член 91

Министерот за транспорт и врски ќе формира Комисија која ќе води база на податоци за:

- обем на превезени опасни материи во превезени тони или тон километри;

- број на извршени проверки;
- број на проверени домашни и странски возила по место на регистрација;
- број и вид на констатирани прекршоци;
- број и вид на изречени казнени мерки.

Комисијата од ставот 1 на овој член ќе биде формирана од претставници на Министерството за транспорт и врски, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство, Министерството за животна средина и просторно планирање, Царинската управа и Дирекцијата за радијацииска сигурност.

За сериозни или повторени прекршоци извршени од странски превозник кои ја загрозуваат безбедноста на превозот, Министерството за транспорт и врски ќе го извести соодветниот надлежен орган на земјата во која е регистриран превозникот или испраќачот и ќе побара да бидат превземени соодветни мерки во однос на прекршителот.

IX. Прекршочни санкции

Член 92

Глоба во износ од 3,000 до 5,000 евра во денарска противредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- 1) превезува опасна материја што е забранета за превоз, спротивно на одредбите на меѓународните прописи за превоз на опасни материи (член 3);
- 2) превезува новооткриена опасна материја за која со научно испитување не се утврдени условите што даваат целосна сигурност при превозот (член 6);
- 3) амбалажата во која се превезува опасна материја не одговара на пропишаните услови (член 8);
- 4) садот во кој превезува опасна течна материја или опасна материја потопена во некоја течност, или садот за превоз на раствор на опасна материја и нивните затвораачи не одговараат на пропишаните услови (член 10);
- 5) садот со зафатнина поголема од 200 литри. во кој превезува опасна течна материја не е од челичен лим или од друг соодветен материјал (член 11 став 1);
- 6) нема назначено советник за безбедност при превоз на опасни материи (член 17 став 1);
- 7) без овластување од надлежниот орган врши стручно оспособување на советници за безбедност при превоз на опасни материи (член 17 став 4);
- 8) не ги чува годишните извештаи во определен рок или не ги достави на надлежните органи по нивно барање (член 19, став 3);
- 9) дозволи превоз на опасни материи од страна на лица кои не се стручно оспособени за превоз на опасни материи (член 20, став 1);
- 10) без овластување од надлежниот орган врши стручно оспособување на лица кои превезуваат опасни материи (член 20, став 4);
- 11) врши натовар, прием, предавање или истовар на опасни материи надвор од местото што го определил надлежниот орган (член 27);
- 12) на местото на кое се врши натовар или истовар на експлозивни материи или на запални опасни материи изврши некое од дејствијата предвидени во член 29 став 1 точка 1, 2, 5 и 6;
- 13) местото на кое се врши натовар или истовар на експлозивни материи, гасови или на запални опасни материи не го снабди со апарати или со други уреди за гаснење на пожар (член 32);

- 14) во затворен простор во кој се врши натовар или истовар на опасни материи што развиваат гасови или на радиоактивни материи не постави апарат за мерење на концентрацијата на гасовите во воздухот односно апарат за мерење на радиоактивноста во тој простор, или редовно не врши преглед и баждарење на тие апарати (член 33);
- 15) опасна материја предаде или прими на превоз како багаж, освен апарати, направи и други слични предмети што содржат минимални количини на опасни материи кои не претставуваат опасност од околината, а служат за лична употреба (запалки, кибрити, лекови и сл.) (член 38);
- 16) веднаш не го запре натамошното превезување на опасна материја што е забранета за превоз и за тоа не ги извести најблиската станица на полицијата и испраќачот, штом ќе утврди или на друг начин ќе дознае дека превезува таква опасна материја (член 39 став 1);
- 17) не го запре понатамошното превезување на опасни материи и за тоа не го извести испраќачот кога во текот на превозот ќе утврди дека превезува опасна материја што не ги исполнува условите пропишани за превоз или која не е декларирана како опасна материја или е неточно декларирана (член 40 став 1);
- 18) веднаш по применото известување за запирањето на превозот на опасната материја не ги отстрани утврдените недостатоци или не ја преземе опасната материја (член 40 став 2);
- 19) експлозивната материја чиј што натовар или истовар се врши надвор од кругот на претпријатијата што тие материи ги произведуваат или ги држат за својата редовна дејност ја натоварува или истоварува надвор од местото што го определило Министерството за внатрешни работи (член 41);
- 20) не ги преземе посебните мерки за безбедност при превозот на определена експлозивна материја што ги пропишал надлежниот орган (член 44, став 1);
- 21) превезува отров во ист товарен простор со животни намирници, или со добиточна храна или со лекови, или со предмети за општа употреба кои подлежат на здравствен надзор (член 51 став 4);
- 22) при превозот на отров не ги преземе наведените посебни мерки за безбедност (член 52 став 1);
- 23) во случај на истурање на отровна или заразна материја на видлив начин не го обележи местото на кое настанало истурањето или не го спречи пристапот кон тоа место на луѓе или животни до доаѓањето на стручно оспособено лице (член 54);
- 24) пакува или превезува радиоактивна материја во амбалажа што не му одговара на определен вид радиоактивна материја или дозата на зрачење на површината на амбалажата е поголема од дозволената (член 55);
- 25) при подготвувањето за превоз или при превозот на радиоактивна материја која е и истовремено и токсична, експлозивна или запална, не ги преземе мерките за безбедност пропишани за секој наведен вид опасност (член 56);
- 26) превезува радиоактивна материја во внатрешниот сообраќај во ист товарен простор со животни намирници, предмети за општа употреба што подлежат на здравствен надзор, со лекови, или со добиточна храна (член 57);
- 27) превезува радиоактивна материја без дозвола од надлежниот орган или при нејзиниот превоз не ги преземе наведените посебни мерки за безбедност (член 58 став 1, 2, 3);
- 28) превезува поголемо количество радиоактивна материја односно број на извори на јонизирачки зрачења чија активност е поголема од активноста определена во дозволата или не го извести надлежниот орган во

- Републиката за почетокот на превозот или ако известувањето не ги содржи сите пропишани податоци (член 59);
- 29) радиоактивна материја или извор на јонизирачки зрачења, што во случај на незгода или несреќа може да доведе до контаминација или до загрозување на животната средина со зрачење, превезува без придружба на лице стручно оспособено за ракување со таа материја (член 61) ;
 - 30) во случај на истурање на радиоактивна материја на видлив начин не го обележи местото на кое дошло до растурање или не го спречи пристапот на тоа место на луѓе или животни до доаѓањето на стручно оспособени лица (член 62 став 1);
 - 31) превезува опасна материја со моторно или приклучно возило кое не е посебно конструирано за превоз на одделни опасни материи или со возило кое не одговара на условите пропишани со овој закон и со прописот од член 3, точка 1 на овој закон (член 64 став 1);
 - 32) возилата со ознаки “EX/II”, “EX/III”, “FL”, “OX” и “AT” немаат Уверение за испитано возило како и валиден Сертификат за исправност за возилото за превоз на опасните материи издаден од овластена институција. (член 64 став 2 и 3);
 - 33) превезува опасни материи со моторно возило кое не ги исполнува техничките услови за превоз на определена опасна материја (член 66);
 - 34) опасна материја превезува во железничко возило во кое се наоѓаат патници (член 78);
 - 35) од моментот на приемот до моментот на испораката не обезбеди чување на опасната материја што ја превезува (член 79);
 - 36) на барање на надлежните инспекциски органи не им ја даде на увид целата потребна документација за превоз на опасните материи (член 90).

За прекршоците од став 1 на овој член, глоба во износ од од 500 до 2000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на советникот за безбедност при превозот на опасни материи назначен од правното лице.

За прекршоците од став 1 на овој член, покрај глобата на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење на одделна дејност во траење од 6 месеци до 2 година.

Член 93

Глоба во износ од 1,500 до 3,500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- 1) превезува опасна материја во сад од кршлив материјал или неотпорна пластична маса што не е сместен во заштитна амбалажа и не е обезбеден со соодветен материјал за пополнување на празниот простор (член 9);
- 2) садовите од кршлив материјал во кој се превезува опасна течна материја ги пакува во група чија вкупна маса надминува 75 kg. или садовите од некршлив материјал во кој се превезува опасна течна материја ги пакува во група чија вкупна маса надминува 150 kg. (член 11 став 2);
- 3) нареди или дозволи со опасна материја да ракува лице кое не е полнолетно или лице кое не е стручно оспособено за ракување со тие материи (член 16 став 1);
- 4) на превозникот не му предаде исправи за превоз на опасна материја и упатство за посебните мерки за безбедност што мораат да се преземат при превозот на опасна материја (член 22);

- 5) упатството за посебни мерки за безбедност не ги содржи сите потребни податоци и не е напишано на македонски јазик и јазиците на сите земји низ кои се врши превозот на опасната материја (член 25);
- 6) местото на кое се натоваруваат или истоваруваат опасни материи го врши на место кое не е посебно определно и заградено или не е снабдено со пропишаните уреди или опрема или ако на видливо место не е означено со соодветна ознака за опасност (член 26 став 2);
- 7) уредот за натовар или истовар на опасни материи не е исправен или изведен така да не ја оштетува амбалажата на опасната материја (член 31);
- 8) на местото на кое се натоваруваат или истоваруваат опасни материи не ја контролира исправноста на уредите или на електричните инсталации не организира физичко обезбедување на тие места или не се грижи за исправноста на техничката опрема и на другите средства за гаснење на пожар на тие места (член 34);
- 9) опасна материја ја предаде или прими на превоз или ја превезува со сопствено превозно средство а не ја подготвило опасната материја во согласност со условите за нејзин превоз (член 36);
- 10) експлозивна материја и средствата за нејзино иницирање ги превезува во ист простор на превозното средство или ако експлозивната материја ја превезува во просторот на превозното средство во кој се превезуваат лица (член 46 став 1 и 3);
- 11) садот во кој превезува гас го полни со вид на гас за кој тој не е наменет (член 48);
- 12) Садовите во кои се превезуваат гасови не се снабдени со исправни вентили и вентилите на тие садови не се заштитени со заштитна капа или со заштитен прстен и херметички затворени за време на превозот (член 49);
- 13) дозволи или нареди на возило натоварено со опасна материја да се врши поправка која поради искрење или удар може да предизвика пожар или експлозија или да ја оштети амбалажата (член 65 став 1);
- 14) опасната материја што испаднала или што се истурила при превозот не ја собере или не ја отстрани односно смести на место определено за тоа или на друг начин не ја стори безопасна или за тоа не ја извести најблиската полициска станица или надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за превоз а, по потреба и Државниот санитарен и здравствен инспекторат или Дирекцијата за заштита и спасување (член 83 став 1);

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 300 до 1000 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече на советникот за безбедност при превозот на опасни материи назначен од правното лице.

Член 94

Глоба во износ од 500 до 2,000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- 1) амбалажата наменета за превоз на опасни материи не одговара на пропишаните услови и нема соодветен атест (член 12);
- 2) шишињата во кои се превезуваат опасни материи, освен ниските шишиња со пречник подолг од 30 см во кои се превезува течен нафтен гас, не ги

- пакува односно не ги става во палети во вертикална положба или ако шишињата со гас ги пакува во хоризонтална положба, а не ги обезбеди така што да не можат да се тркалаат или поместуваат или ако шишињата пакувани во палети во вертикална положба не ги обезбеди да не можат да се превртуваат (член 13);
- 3) амбалажата во која превезува опасна материја на видно место не е означена со налепници за опасноста односно со налепници за кршливоста на садот и не е во согласност со прописите од член 3 на овој закон (член 14);
 - 4) празната неисчистена амбалажа садови во која се наоѓале опасни материји не е затворена и не е означена на ист начин како да е наполнета со опасни материји (член 15);
 - 5) натоварува или истоварува опасни материји ноќе без електрично осветление или ако електричните уреди на местото на натоварот или истоварот не се изработени така што да не можат да предизвикаат пожар или експлозија (член 30, став 2);
 - 6) одделни видови опасни материји превезува преку подрачје на кое е забранет превозот на такви материји или го врши превозот на материјата со превозно средство со кое е забранет превозот на таква материја (член 37 став 1);
 - 7) за исчезнатото количество експлозивна материја при превозот веднаш не ја извести најблиската станица на полицијата (член 47);
 - 8) садовите со гас ги превезува со отворено превозно средство, а товарот не го заштити од атмосферски влијанија или ако ги превезува со затворено превозно средство што не е снабдено со вентилациоен уред или не е овозможено постојано проветрување, или ако не го обезбеди персоналот на превозното средство со соодветна опрема за лична заштита (член 50);
 - 9) во возилото сок ое превезува опасна материја држи материја која може да предизвика пожар (член 65 став 2);
 - 10) моторното возило со кое превезува опасна материја или празни неисчистени садови во кои се наоѓале опасни материји ги нема знаците пропишани во член 67 и 68 на овој закон;
 - 11) моторното возило со кое превезува експлозивна или радиоактивна материја не го означи со соодветните ознаки или ознаките не ги постави на соодветно место (член 69);
 - 12) моторното возило со кое превезува опасна материја ја нема пропишаната опрема (член 70);
 - 13) приклучното возило со кое се превезува опасна материја на која и да било оска има еднократни тркала, нема посебен уред со кој се предупредува на намалувањето на притисокот на воздухот во пеневматикот повеќе од 20% (член 71 став 1);
 - 14) приклучното возило со кое се превезува опасна материја не е врзано за влечното возило и со посебни синцири кога не е снабдено со кочници кои автоматски кочат при откачувањето од влечното возило (член 71 став 2);
 - 15) во возилото не се наоѓа соодветна лична заштитна опрема за возачот (член 72);
 - 16) дозволи во возилото со кое превезува опасна материја да се наоѓаат други лица, освен возачот, совозачот и придружникот (член 74, став 1);
 - 17) нареди маневрирање со железнички возила натоварени со опасна материја, а претходно не ги преземе пропишаните мерки за безбедност (член 80);

- 18) вклучи во воз железничко возило или цистерна со опасна материја спротивно на условите и на начинот што ги утврдило железничкото транспортно претпријатие (член 81);
- 19) во случај на исчезнување на опасна материја при превозот не ги преземе потребните мерки за нејзино пронаоѓање и ако за нејзиното исчезнување и за опасноста која ја претставува таа опасна материја не ги извести најблиската станица на полиција, односно надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за транспорт (член 82 став 1);
- 20) правното или физичкото лице по барање на надлежниот орган не ги стави на располагање техничките средства и другата опрема за собирање или отстранување на испаднатите или истурените опасни материи (член 83 став 4).

За прекршоците од ставот 1 на овој член глоба во износ од 200 до 600 евра во денарска противвредност, ќе му се изрече на советникот за безбедност при превозот на опасни материи назначен од правното лице.

Член 95

На физичко лице трговец поединец за прекршоците од член 92, на овој закон ќе му се изрече глоба во износ од 1.700 до 2.000 евра во денарска противвредност, за прекршоците од член 93 на овој закон ќе му се изрече глоба во износ од 1300 до 1600 евра во денарска противвредност, за прекршоците од член 94 на овој закон ќе му се изрече глоба во износ од 1000 до 1200 евра во денарска противвредност.

Советникот за превоз на опасни материи кој што е назначен од физичко лице трговец поединец, за прекршоците од член 92, 93 и 94 на овој закон ќе му се изрече прекршочна санкција согласно санкциите кои се предвидени во ставот 2 на членовите 92, 93 и 94 на овој закон.

За прекршоците од член 92 став 1 на овој закон, покрај глобата на физичко лице трговец поединец ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до пет години.

Член 96

Глоба во износ од 200 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице ако:

1. Врши пренос, натовар, истовар или претовар на опасните материи ако пред тоа не е запознат со начинот на работа, со опасностите и со заштитните мерки при работата и тоа без раководство и надзор на стручно оспособено лице за ракување со опасни материи. (член 16, став 2)
2. како лице кое управува со превозното средство со кое превезува опасна материја не поседува сертификат за стручната оспособеност за превоз на опасни материи и сертификат за исправност на возилото за превоз на опасни материи (член 20 став 2 и член 64 став 2);

3. превземе пратка на опасна материја без исправа за превоз и упатство за посебни мерки за безбедност (член 22)
4. пристапи на место на кое се врши натовар или истовар на опасни материи, а не учествува во натоварот или истоварот (член 28);
5. на местото на кое се врши натовар или истовар на експлозивна материја или на запална опасна материја пушти или употребува средства за палење (кибрит, запалки) или користи мобилен телефон или не ја исклучи работата на моторот на возилото (член 29);
6. за време на натоварот или истоварот на запални течности или гасови не го заземји превозното средство или за време на натоварот, истоварот или претоварот не ја запре работата на моторот на превозното средство со кое ги превезува запалната течност или запалниот гас кога бил должен тоа да го стори (член 35);
7. опасната материја ја предаде на превоз или превезува со сопствено превозно средство, а не ја подготвил опасната материја во согласност со условите за нејзиниот превоз (член 36);
8. како лице што управува со моторно возило превезува одделни видови на опасни материи преку подрачје на кое е забранет превозот на такви материи или го врши превозот на материјата со превозно средство со кое е забранет превозот на таквата материја (член 37);
9. во багажот пренесува опасна материја или ја предаде на превоз како багаж, освен апаратите, направите и другите слични предмети што содржат минимални количества на опасни материи што не претставуваат опасност по околината, а служат за лична употреба (запалки, кибрити, лекови и сл.) (член 38);
10. како лице кое управува со превозно средство веднаш не го запре натамошното превезување на опасната материја што е ислучено од превозот или за тоа не ги извести полициската станица и испраќачот штом ќе утврди или на друг начин ќе узнае дека превезува такви опасни амтерии (член 39 став 1);
11. како лице кое управува со превозно средство не го запре натамошното превезување на опасна материја или за тоа не го извести испраќачот за случаите кога ќе утврди дека постојат услови за запирање на превозот предвидени во член 40 став 1 на овој закон;
12. како лице кое управува со превозно средство при превозот на отровни или заразни материи не ги превземе наведените посебни мерки за безбедност (член 44, став 1);
13. експлозивната материја и средствата за нејзино иницирање ги превезува во ист простор на превозното средство или ако експлозивната материја ја превезува во кабината на возачот или во просторот на превозното средство во кој се превезуваат лица (член 46 став 1 и 3);
14. за исчезнатото количество на експлозивната материја при превозот веднаш не ја извести најблиската полициска станица (член 47);
15. садовите со гас ги превезува со отворено превозно средство, а товарот не го заштити од штетни атмосферски влијанија или ако ги превезува со затворено превозно средство што не е снабдено со вентилационен уред или не е овозможено постојано проветрување (член 50);
16. како лице кое управува со превозно средство превезува отров или заразни материи во истиот товарен простор со животни намирници, добиточна храна, лекови и предмети за општа употреба што подлежат на здравствен надзор. (член 51 став 4);

17. како лице кое управува со превозно средство при превозот на отровни или заразни материи не ги превземе наведените посебни мерки за безбедност (член 52 став 1);
18. во случај на растурање на отров на видлив начин не го обележи местото на кое настанало растурањето или не го спречи пристапот кон тоа место на луѓе или животни до доаѓањето на стручно оспособено лице (член 54);
19. превезува радиоактивна материја во амбалажа што не му одговара на определен вид радиоактивна материја или дозата на зрачење на површината на амбалажата е поголема од дозволената (член 55);
20. како лице кое управува со превозно средство превезува радиоактивна материја во ист товарен простор со животни намирници, или со определени предмети за општа употреба ки подлежат на здравствен надзор, или со лекови, или со добиточна храна (член 57);
21. како лице кое управува со превозно средство при превозот на отровни или заразни материи не ги превземе наведените посебни мерки за безбедност (член 58, став 3);
22. радиоактивна материја или извор на јонизирачки зрачења, што во случај на несреќа може да доведе до загадување или до загрозување на животната средина и природата со зрачење, превезува без придружба на лице стручно оспособено за ракување со таа материја (член 61);
23. во случај на истурање на радиоактивна материја на видлив начин не го обележи местото на кое дошло до истурање или не го спречи пристапот на тоа место на луѓе или животни до доаѓањето на стручно оспособени лица (член 62 став 1);
24. за истурена или исчезната радиоактивна материја во текот на превозот веднаш не ја извести најблиската станица на полицијата и Дирекцијата за радијациона сигурност (член 62 став 2);
25. како лице кое управува со превозно средство со ознаки "EX/II", "EX/III", "FL", "OX" и "AT" нема Уверение за испитано возило како и валиден Сертификат за исправност за возилото за превоз на опасните материи (член 64 став 2);
26. врши превоз спротивно од одредбите на член 64, ставовите 5, 6 и 7 на овој закон,
27. во возилото со кое превезува опасни материи држи материи што можат да предизвикаат пожар или врши поравка на возилото натоварено со опасни материи (член 65);
28. како возач управува со моторно возило натоварено со опасни материи кое не е означено со таблички за означување на возило со кое се превезуваат опасни материи или на табличките не се испишани соодветните идентификациони броеви, или на возилото не се поставени соодветни налепници согласно Европската спогодба за меѓународен патен превоз на опасни материи (член 67 став 1, 2 и 3);
29. не ги извади табличките и налепниците од празното и чисто возило со кое се превезувале опасни материи или не ги постави согласни Европската спогодба за меѓународен патен превоз на опасни материи (член 67 став 4 и 5);
30. превезува опасна материја со возилото од член 64 став 6 на овој закон, а не гозначи возилото со пропишаното знаменце истакнато на видливо место (член 68);

31. како лице кое управува со превозно средство со кое превезува опасна материја не поседува соодветна лична заштитна опрема (член 72);
32. како возач на моторно возило при превозот на опасна материја се движи по забранети патишта, го запре или го паркира моторното или приклучното возило на место кое не е определено и обележено за тој вид возила (член 73 став 1 и 2);
33. како возач на моторно возило при превозот на опасни материи прими во возилото лице што не е совозач или придружник (член 74 став 1);
34. пуши во кабината на возилото со кое се превезуваат опасни материи од класа 1а, 1б, 1в, 2,3,4.1,4.2,4.3,5.1 и 5.2 (член 74 став 2);
35. како возач на моторно возило при превозот на опасни материи не управува со возилото со особена претпазливост или ако вози со поголема брзина од 80% од дозволата или пропишаната брзина или побрзо од 70 km. на час, а за отрови - од 60 km. на час (член 75);
36. како возач на моторното возило се оддалечи од возилото со кое превезува опасна материја и возилото го остави без надзор на совозачот или придружникот (член 76);
37. не ги преземе сите мерки во случај кога возилото е запрено поради дефект, незгода, натовар или истовар или од други оправдани причини (член 77 став 1);
38. во случај на исчезнување на опасна материја при превозот не ги преземе мерките за нејзино пронаоѓање и ако за нејзиното исчезнување не ја извести најблиската станица на полицијата, а по потреба и надлежниот орган и соодветниот инспекторат кој ја издал дозволата за превоз (член 82 став 1);
39. испадната или истурена материја при превозот не ја собере или отстрани односно не ја смести на за тоа определено место или на друг начин не ја стори безопасна или не ги извести надлежните органи (член 83, став 1);
40. како член на екипажот на моторното возило на кое се случила незгода или несреќа при превозот на опасна материја, а чии последици екипажот не може сам да ги отстрани, или поради кои не може да го продолжи возењето, веднаш за тоа не ја извести најблиската полициска станица (член 84 став 1);
41. како лице кое се затекнало на местото на незгодата на барање од возачот не ја извести најблиската полициска станица во случај на незгода или несреќа на возилото што превезува опасни материи (член 84 став 2);
42. како лице кое управува со превозно средство на барање на надлежните инспекциски органи не им ја даде на увид целата потребна документација за превоз на опасни материи (член 90);

X. Преодни и завршни одредби

Член 97

Поблиските прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До влегување во сила на прописите на ставот 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегување во сила на овој закон.

Член 98

Со денот на влегување во сила на овој закон престанува да се применува Законот за превоз на опасни материи (“Службен лист на СФРЈ“ бр. 27/90 и 45/90,) и престанува да се применува Законот за превоз на опасни материи (“Службен весник на Република Македонија“ бр.12/93), освен одредбите од член 85 до 103 кои се однесуваат за превоз на опасни материи во внатрешните пловни патишта, воздушниот сообраќај и поштенскиот сообраќај.

Член 99

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“

